

Sygn. akt IV Ca 132/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Mariusz Struski (spr.)

Sędziowie SO: Dorota Curzydło, Andrzej Jastrzębski

Protokolant: Barbara Foltyn

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2013 r., w Słupsku

na rozprawie

sprawy z wniosku B. K.

z udziałem T. K.

o podział majątku

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego
w Słupsku z dnia 23 listopada 2012 r. sygn. akt I Ns 390/10

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt 1 w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę 3292,30 zł obniżyć do kwoty (...),28 (jeden tysiąc pięćset siedemdziesiąt cztery 28/100) złotych,
2. oddalić apelację w pozostałym zakresie,
3. znieść wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IV Ca 132/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca B. K. złożył wniosek o dokonanie uzupełniającego podziału składników majątku wspólnego byłych małżonków B. K. i T. K., nieobjętych umownym podziałem majątku, dokonany w dniu 27.04.2005r.

Uczestniczka postępowania T. K. wniosła o oddalenie wniosku o podział majątku w całości, wskazując, że strony dokonały ostatecznego podziału majątku wspólnego umową notarialną z dnia 27.04.2005r.

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2009r. Sąd Rejonowy w Słupsku dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków T. K. i B. K..

Wskutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę Sąd Okręgowy w Słupsku uchylił punkt II, III i IV postanowienia z dnia 2 grudnia 2009r. i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Słupsku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Uczestniczka postępowania oraz wnioskodawca zgodzili się co do tego, że do rozstrzygnięcia pozostało żądanie uczestniczki postępowania o rozliczenie nakładów z majątku osobistego na wspólny w postaci spłaty kredytu stron w kwocie 26.659,03 zł oraz żądanie wnioskodawcy rozliczenia nakładu z majątku osobistego na wspólny w postaci wkładu mieszkaniowego pochodzącego z lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...)w S.na wkład mieszkaniowy związany z lokatorskim spółdzielczym prawem do lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...)w wysokości 99.683,10 zł.

Rozpoznający ponownie sprawę w I instancji Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 14.06.1980r. T. S. i B. K. zawarli związek małżeński, który następnie wyrokiem Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 7.04.2003r. został rozwiązany przez rozwód.

W dniu 27.04.2005r. byli małżonkowie K. zawarli umowę darowizny lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) na rzecz dwóch córek stron. Tego też dnia zawarli przed notariuszem umowę o podział majątku wspólnego m.in. w ten sposób, że własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), będące w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) nad S.” w S., przyznali B. K., zaś wkład mieszkaniowy związany z lokatorskim spółdzielczym prawem do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...), będące w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) nad S.” w S., przyznali T. K.. Strony też zgodnie oświadczyły, że sklep wybudowany na gruncie dzierżawionym od (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. został wzniesiony ze środków stanowiących majątek osobisty T. K., uzyskany z darowizny od ojca. Strony zgodnie oświadczyły, że dokonują podziału swego majątku bez spłat i dopłat

Nadto Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 27.02.2002r. T. K. i B. K. zawarli z (...) Bankiem S.A. Oddział S. umowę kredytu na cele mieszkaniowe w kwocie 64.000 zł denominowanego w walucie (...). Bank udzielił kredytu z przeznaczeniem na zakup lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) na okres 300 miesięcy od dnia 27.02.2002r. do dnia 26.02.2027r. Po rozwiązaniu małżeństwa stron T. K. spłaciła powyższy kredyt w wysokości 64.051,89 zł, zaś B. K. w wysokości 9.966,65 zł.

Sąd I instancji ustalił też, że małżonkowie T.i B. K.otrzymali w dniu 7.09.1988r. przydział lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...). Wnieśli wówczas 10% wkład mieszkaniowy, który wynosił 608.160 zł. Wymagany wkład na mieszkanie został wniesiony m.in. poprzez wpłatę kwoty 288.810 zł, pochodzącej z wkładu mieszkaniowego związanego z lokatorskim spółdzielczym prawem do lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...) należącego do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej (...)w S.. Prawo to stanowiło składnik majątku osobistego wnioskodawcy. W 1992r. spółdzielnia rozliczyła koszty budowy przy ul. (...)i w związku z tym należało zweryfikować wartość wkładów mieszkaniowych i budowlanych na poszczególne lokale mieszkalne. Wartość 10% wkładu mieszkaniowego stanowiła kwotę 737.470 zł przed denominacją, a po denominacji 73,75 zł. Po rozwiązaniu małżeństwa powyższe prawo strony przyznały T. K., która w dniu 19.05.2005r. zawarła ze spółdzielnią umowę o ustanowieniu spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego, natomiast w dniu 12.09.2007r. T. K.zawarła ze spółdzielnią umowę ustanowienia odrębnej własności i przeniesienia prawa własności lokalu. Za przekształcenie prawa zapłaciła kwotę 368,88 zł w dniu 7.08.2007r. W dniu 28.07.2008r. T. K.sprzedła lokal mieszkalny położony w S.przy ul. (...)wraz z udziałem wynoszącym (...)części w prawie własności wspólnych części nieruchomości budynkowej i prawie własności gruntu, na którym znajduje się budynek mieszkalny za kwotę 257.000 zł. Wartość wkładu mieszkaniowego w stosunku do wartości mieszkania w dniu zawarcia umowy o podział majątku wspólnego wynosiła 50%. Aktualna wartość lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...)wynosi 242.970 zł.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że B. K. jest emerytem. Uzyskuje z tego tytułu świadczenie w wysokości 2.400 zł netto. Nadal prowadzi kancelarię prawniczą, choć dochód z tego tytułu jest na granicy opłacalności. Obecnie jest w trzecim związku małżeńskim. Gospodarstwo domowe prowadzi wspólnie z żoną, która jest na emeryturze. Pobiera ona niską emeryturę. Wnioskodawca nie ma zobowiązań alimentacyjnych. Spłaca dwa kredyty samochodowe: jeden w wysokości 800 zł miesięcznie, drugi w wysokości 900 zł miesięcznie. Z kolei T. K. jest emerytką, uzyskuje z tego tytułu świadczenie w wysokości 1.030 zł miesięcznie. Nadal pracuje. Prowadzi sklep ogólnospożywczy w S. przy ul. (...). Uzyskuje dochód około 3.000 zł miesięcznie. Nie ma zobowiązań alimentacyjnych. Ponosi wydatki związane z

utrzymaniem domu w wysokości około 700 zł miesięcznie. Spłaca dwa kredyty bankowe, które zaciągnęła na budowę i wykończenie domu w B.: jeden w wysokości 1.720 zł miesięcznie, drugi w wysokości 1.550 zł miesięcznie.

Mając na uwadze tak ustalony stan faktyczny sprawy Sąd Rejonowy w Słupsku postanowieniem z dnia 23 listopada 2012r. zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 3.292,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie umorzył postępowanie oraz ustalił, że koszty postępowania strony ponoszą w zakresie przez siebie poniesionym.

Sąd Rejonowy miał na uwadze, że rozstrzygnięcie sprawy na obecnym etapie postępowania sprowadzało się do rozliczenia byłych małżonków T.i B. K.w zakresie nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny stron w postaci wniesienia wkładu mieszkaniowego na lokal mieszkalny położony w S.przy ul. (...)oraz rozliczenia spłat byłych małżonków, dokonanych po ustaniu małżeństwa, na kredyt bankowy zaciągnięty umową z dnia 27.02.2002r. Odnośnie rozliczenia wkładu mieszkaniowego Sąd I instancji rozstrzygał pomiędzy spornymi stanowiskami stron, spośród których wnioskodawca wskazywał, że za podstawę wyliczenia jego nakładu należy przyjąć wartość rynkową lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...), wynikająca z umowy sprzedaży powyższego lokalu, tj. kwotę 257.000 zł, zaś uczestniczka postępowania podnosiła, że podstawę wyliczenia nakładu wnioskodawcy winna stanowić wartość wkładu mieszkaniowego związanego z powyższym prawem, określona zgodnie przez strony w dniu umownego podziału majątku, tj. kwota 43.326,50 zł. Sąd Rejonowy uznał, że rozliczając nakład z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny stron w postaci lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego do sposobu oceny wartości powyższego prawa mają zastosowanie te przepisy prawa, które obowiązywały na dzień umownego podziału majątku wspólnego. Wartość lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu w postępowaniu o podział majątku wspólnego byłych małżonków jest ustalana z uwzględnieniem zasad rozliczeniowych z osobą uprawnioną w razie wygaśnięcia spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego. Na dzień 27.04.2005r. powyższą kwestię regulował przepis art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U 2001, nr 4, poz. 27), który wskazywał, że w wypadku wygaśnięcia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielnia zwraca zgodnie z postanowienia statutu osobie uprawnionej wniesiony wkład mieszkaniowy albo jego wniesioną część zwaloryzowaną według wartości rynkowej. Z zaświadczenia (...)” z dnia 10.01.2012r. wynikało, że wartość wkładu mieszkaniowego w stosunku do wartości mieszkania na dzień zawarcia umowy o podział majątku wynosiła 50%, a zatem wartość lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu, stanowiąca podstawę wyliczenia nakładu, to 50 % wartości rynkowej lokalu. Sąd I instancji przyjął na podstawie opinii biegłej sądowej kwotę 242.970 zł jako wartości wkładu mieszkaniowego związanego z lokatorskim spółdzielczym prawem do lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...)i ostatecznie ustalił, że wynosi ono kwotę 121.485 zł.

Dalej Sąd Rejonowy miał na uwadze zgodność stron co do tego, że wkład mieszkaniowy związany z lokatorskim prawem do lokalu mieszkalnego położonego w S.przy ul. (...)(...)stanowiącym majątek osobisty wnioskodawcy wynosił kwotę 288.810 zł przed denominacją. Wymagany pełen wkład mieszkaniowy związany z lokatorskim spółdzielczym prawem do lokalu wyniósł 737.470 zł, zatem nakład z majątku osobistego na majątek wspólny stron w powyższym prawie wyniósł 39,1%. Zatem do rozliczenia w sprawie o podział majątku pozostaje 39,1% z kwoty 121.485 zł, czyli 47.500 zł, która to kwota stanowi nakład z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny u stron. Zatem tytułem rozliczenia nakładów z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny stron, uczestniczka postępowania winna wnioskodawcy zwrócić kwotę 23.750,32 zł.

Rozliczając z kolei należności z tytułu spłaconego kredytu przez obie strony, Sąd Rejonowy uwzględnił, że po ustaniu małżeństwa wnioskodawca spłacił kredyt w wysokości 9.966,65 zł (należy mu się zatem kwota 4.983,33 zł), zaś uczestniczka spłaciła 64.051,89 zł (należy jej się zatem kwota 32.025,95 zł). Wzajemne rozliczenie tych kwot skutkuje przyznaniem uczestniczce kwoty 27.042,62 zł. Wnioskodawca winien zapłacić uczestniczce postępowania kwotę 3.292,30 zł (27.042,62 zł minus 23.750,32 zł).

Rozliczając spłatę między stronami Sąd Rejonowy pominął jednak pkt 1 postanowienia z dnia 2.12.2009r., gdzie spłata od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy powinna wynieść 1.718,02 zł. Po jej uwzględnieniu spłata dla uczestniczki winna wynieść 1.574,28 (3.232,30 zł minus 1.718,02 zł).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia w części dotyczącej pkt 1 wywiódł wnioskodawca. Podniósł on zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 2¹ i 2² ustawy z dnia 15.12.2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych oraz art. 11 ust. 2 i 2¹ tej ustawy w brzmieniu przed jego zmianą od 31.07.2007r. oraz naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 684 kpc w zw. z art. 45, 46 kro i art. 567 § 3 kpc oraz art. 686 kpc w zw. z art. 567 § 3 kpc i art. 45 i 46 kro. Istota apelacji sprowadzała się, jak to określił wnioskodawca, do ustalenia aktualnej wartości wkładu mieszkaniowego spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w S., przy czym apelujący w szczególności nie zgadzał się z dwukrotnym pomniejszeniem o 50% raz wartości rynkowej lokalu, a drugi raz wartości nakładów do zwrotu. W efekcie powyższego apelujący domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia w pkt 1 w całości i orzeczenia co do istoty sprawy.

W odpowiedzi uczestniczka wniosła o oddalenie apelacji wnioskodawcy i zasądzenia od niego na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona przez wnioskodawcę apelacja skutkowałą tylko częściową zmianą zaskarżonego postanowienia Sądu I instancji.

Zdaniem Sądu Okręgowego apelacja wnioskodawcy w przeważającej części, w szczególności w zakresie, w jakim zarzucała naruszenie prawa materialnego, była bezzasadna, a w konsekwencji nie zasługiwała na akceptację Sądu odwoławczego. W istocie zmiana zaskarżonego orzeczenia dotyczyła wyłącznie kwestii, na którą wskazał sam Sąd I instancji w pisemnych motywach swego rozstrzygnięcia, przyznając, że przy wydaniu jego rozstrzygnięcia doszło do błędnego wyliczenia wzajemnych rozliczeń między byłymi małżonkami. W tym zakresie zatem apelacja nie budziła wątpliwości Sądu odwoławczego.

Co do istoty sprawy stwierdzić należało, że Sąd I instancji w sposób niezwykle pieczołowity, właściwy oraz zgodny z obowiązującą procedurą cywilną przeprowadził postępowanie sądowe w niniejszej sprawie. Poczynione przez niego ustalenia faktyczne są prawidłowe, a i dostrzec należy, że nie podlegały one zakwestionowaniu również w apelacji. W konsekwencji ustalenia te Sąd II instancji czyni także podstawą własnego rozstrzygnięcia, przyjmując jednocześnie, że i poczyniona na ich podstawie ocena prawna stanu faktycznego sprawy, jako nie budząca wątpliwości, musiała się ostać. W szczególności stwierdzić należało, że przywołane przez Sąd I instancji przepisy prawa, a zakwestionowane w apelacji, były prawidłowe, jak i prawidłowo zastosowane. Nie ma zatem na etapie postępowania apelacyjnego potrzeby ich ponownego przytaczania, czy dokonywania kolejnej, a przy tym odmiennej od tego, w jaki sposób uczynił to Sąd Rejonowy, wykładni.

Apelacja oparta została w istocie na dwóch podstawowych zarzutach dotyczących momentu właściwego do obrania dla ustalenia wartości pozostałego składnika majątku wspólnego byłych małżonków, tj. podlegającego podziałowi lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. (...) oraz kwestii wielkości procentowej udziału, za pomocą którego należy rozliczać nakłady z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny byłych małżonków.

W powyższym zakresie Sąd II instancji w pełni akceptuje poczynione przez Sąd I instancji rozważania prawne, odsyłając apelującego wprost do nich. Podkreśla jednocześnie kwestię zasadniczą, jaka skonkretyzowana została na skutek otrzymanego ze (...)pisma z dnia 17.04.2013r. (k. 522), którego treść potwierdza sposób i motywy którymi kierował się Sąd Rejonowy przyjmując 50% wartości wkładu mieszkaniowego w stosunku do wartości lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu. Przypomnieć warto, że Sąd Rejonowy prawidłowo już na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego ustalił, iż małżonkowie K.wnieśli jednorazowo w celu nabycia lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...)położonego w S.przy ul. (...)wyłącznie 10% wkład mieszkaniowy, zaś dopiero w 1992r. (...)rozliczyła koszty budowy tego lokalu. Słusznie też Sąd Rejonowy przy rozliczaniu byłych małżonków uwzględnił zaświadczenie ww. Spółdzielni z dnia 10.01.2012r., z którego to wynikało, że wartość wkładu mieszkaniowego w stosunku do wartości mieszkania na dzień zawarcia umowy o podział majątku wynosiła 50%,

a zatem wartość lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu, stanowiąca podstawę wyliczenia nakładu, to 50 % wartości rynkowej lokalu. Z kolei z otrzymanego na etapie postępowania apelacyjnego wyżej wskazanego pisma Spółdzielni Mieszkaniowej, jak zresztą zauważył sam apelujący w swoim piśmie procesowym z dnia 29.04.2013r., jasno wynika, dlaczego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego Sąd Rejonowy odniósł się w sposób pewny do stanowiska Spółdzielni Mieszkaniowej zakładającej możliwość obniżenia wartości lokalu położonego w S.przy ul. (...)o 50%. Z informacji tej wprost bowiem wynika, że małżonkowie K.nie uregulowali w całości wkładu mieszkaniowego, a uiścili z tego tytułu na rzecz (...)jedynie jego 50%., poprzez wniesienie jednorazowo 10% wkładu mieszkaniowego i 40% w wyniku spłaty w ratach, aż do końca grudnia 1995r.. Co do pozostałej 50% części wkładu mieszkaniowego stanowiącego de facto kredyt zaciągnięty przez Spółdzielnię na budowę tego lokalu, kredyt ów, w wysokości właśnie 50% został przez Skarb Państwa umorzony. W związku z tym, zdaniem Sądu II instancji powoływanie się w apelacji przez wnioskodawcę na konieczność uwzględnienia całości wartości wkładu mieszkaniowego nie jest uzasadnione. Gdyby zostało wykazane, iż małżonkowie K.w sposób pełny uregulowali wpłaty na poczet wkładu mieszkaniowego niezbędnego w ówczesnych warunkach do uzyskania lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, można byłoby uznać za zasadne zarzuty apelacji w zakresie, w jakim wnioskodawca podnosił niewłaściwość rozliczeń między małżonkami, poprzez z jednej strony obniżenie o 50% wartości rynkowej lokalu, z drugiej zaś wartości nakładów do zwrotu. Skoro w niniejszej sprawie ustalenia faktyczne przeczą takiemu żądaniu wnioskodawcy, to rozstrzygnięcie Sądu I instancji biorącego pod uwagę wyłącznie 50% wartości wkładu mieszkaniowego jest w pełni zasadne i nie budzi wątpliwości Sądu II instancji. W konsekwencji nie budzi zastrzeżeń także przyjęcie przez Sąd momentu ustalenia oceny wartości lokatorskiego prawa spółdzielczego do lokalu mieszkalnego. Oparcie się przy ustalaniu wartości majątku na momencie dokonania umownego podziału jest zgodne z generalną zasadą przyjmowania chwili podziału jako determinującej w tego rodzaju sprawach. Podział miał miejsce 27 kwietnia 2005r. Nie zasługuje więc na uwzględnienie odwoływanie się przez apelującego do naruszeń i w tym zakresie prawa materialnego.

W efekcie powyższego stwierdzić należy, że apelacja wywiedziona przez wnioskodawcę, jako polemiczna z prawidłowo wyrażonym i uzasadnionym stanowiskiem Sądu I instancji nie wymagała uwzględnienia, o czym orzeczono na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc.

Zmiana orzeczenia tego Sądu – dokonana w oparciu o przepis art. 386 § 1 kpc - była natomiast konieczna z uwagi na przyznany przez Sąd Rejonowy błąd rachunkowy, na który powołał się również apelujący wnioskodawca. W rozliczeniu tym należało bowiem uwzględnić prawomocny pkt I postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 2 grudnia 2009r., mocą którego to na rzecz wnioskodawcy przyznano prawa majątkowe o wartości 12.450 zł, zaś na rzecz uczestniczki – prawa majątkowe o wartości 15.886,04 zł. Uważna lektura uzasadnienia Sądu I instancji pozwala na stwierdzenie, że wbrew twierdzeniom apelacji wyliczenie dokonane przez Sąd I instancji, a zaakceptowane w postępowaniu przed instancją odwoławczą uwzględnia pomniejszenie połowy majątku podlegającego rozliczeniu (28.336,04 zł) o kwotę 12.450 zł, a nie o kwotę 12.500 zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do treści przepisu art. 520 § 1 kpc poprzez wzajemne zniesienie między stronami kosztów postępowania apelacyjnego.